

۱۸۰۴۰۳۹
۹۵/۹/۱۱

اقتصاد سیاسی آسیای جنوب شرقی

دکتر محمد موثقی

(مفاتیح علمی دانشگاه تهران)

سرشناسه	مؤتقی، سید احمد، ۱۳۳۷ -
عنوان و پدیدآور	اقتصاد سیاسی آسیای جنوب شرقی / تألیف سید احمد مؤتقی.
مشخصات نشر	تهران: قومس، ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	و، ۳۱۲ ص: جدول.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۱-۷۳-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۸۸ - ۳۰۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	اقتصاد - آسیای جنوب شرقی
موضوع	Economics - Asia, Southeastern
موضوع	آسیای جنوب شرقی - سیاست اقتصادی
موضوع	Southeast Asia - Economic policy
موضوع	آسیای جنوب شرقی - تاریخ - جنبش ها و قیام ها
موضوع	Southeast Asia - History - *Protest movements
موضوع	آسیای جنوب شرقی - سیاست و حکومت
موضوع	Southeast Asia - Politics and government
موضوع	آسیای جنوب شرقی - استعمار
موضوع	Southeast Asia - Colonialism
شماره کتابشناسی ملی	۴۵۲۱۰۷۴

نام کتاب	اقتصاد سیاسی آسیای جنوب شرقی
مؤلف	دکتر سید احمد مؤتقی
طراح جلد	محدثه موسوی
حروفچینی	رضا علی یاری
نوبت چاپ	اول
سال چاپ	۱۳۹۶
شمارگان	۵۰۰ جلد
قیمت	۲۰۰۰۰ تومان
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	سعید دانش
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۱-۷۳-۵
ناشر	نشر قومس - تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پائین تر از

چهارراه لبافی نژاد، کوچه بهار، شماره ۱۱ صندوق پستی ۱۳۹۱-۱۳۱۴۵
تلفن و نمابر ۶۶۴۷۰۱۶۲ - ۶۶۴۷۰۱۵۳ - ۶۶۹۳۲۷۹۷ - ۶۶۹۱۳۱۵۵

www.ghoomes.com

کلیه حقوق چاپ و نشر (افست و الکترونیکی) تکثیر، نسخه برداری و ترجمه برای نشر قومس محفوظ است.
(استفاده از مطالب کتاب فقط با ذکر مأخذ بلامانع است)

.....	مقدمه	ز
.....	فصل اول - جامعه‌شناسی تاریخی منطقه	۱
.....	آشنایی با منطقه	۱
.....	موقعیت ژئوپولیتیک	۶
.....	تاریخ آسیای جنوب شرقی	۸
.....	دوره فرهنگ سنتی آسیای جنوب شرقی	۸
.....	دوره نفوذ و تأثیرات آسیای چینی	۹
.....	دوره استعمار اروپایی و عربی	۲۹
.....	مرکز مانیل در فیلیپین	۳۳
.....	مرکز مالایایی در سواحل سری	۳۴
.....	تأثیر اروپا و تحولات اقتصادی - اجتماعی اشی از آن	۴۸
.....	فیلیپین	۴۹
.....	اندونزی	۵۶
.....	شبه جزیره مالایا	۵۹
.....	برمه (میانمار)	۶۶
.....	هندوچین	۶۸
.....	تایلند	۷۰
.....	اقلیت‌ها و مهاجران در آسیای جنوب شرقی	۸۰
.....	فصل دوم - جنبش‌ها و سازمان‌ها - نوسازی و توسعه سیاسی	۸۷
.....	مقدمه	۸۷
.....	اندونزی	۹۰
.....	ویتنام، کامبوج و لائوس	۱۰۵
.....	برمه (میانمار)	۱۱۷
.....	فیلیپین	۱۲۵
.....	مالایا	۱۳۲

۱۴۵	جنبش اصلاح طلبی و نو سازی در تایلند
۱۵۸	آثار حمله ژاپن طی جنگ جهانی دوم در منطقه
۱۶۲	ظهور دولت های مستقل در روند تحولات سیاسی پس از جنگ
۱۶۶	چالش سنت و مدرنیته در فرآیند نو سازی
۱۸۰	ایدئولوژی ها، احزاب و توسعه سیاسی در آسیای جنوب شرقی
۱۸۴	احزاب در فیلیپین
۱۸۸	احزاب در برمه
۱۹۶	احزاب در مالزی و سنگاپور
۲۰۶	احزاب در اندونزی
۲۱۳	احزاب در تایلند
۲۲۰	احزاب در ویتنام جنوبی، کامبوج
۲۲۲	مراحل توسعه سیاسی
۲۲۷	اقتدار گرایی، پدرسالاری در کراسی
۲۳۶	فصل سوم - اقتصاد سیاسی رشد، توسعه و منطقه گرایی
۲۳۶	مقدمه
۲۳۷	نظریه ها و تحلیل ها
۲۳۹	راهبردها و مراحل رشد و توسعه
۲۴۴	دولت و کمپانی ها و سرمایه گذاری خارجی
۲۵۲	دولت و صنعتی شدن
۲۶۰	بحران مالی ۱۹۹۷ در آسیا و آثار آن
۲۶۳	مسائل اقتصادی - اجتماعی و سیاسی
۲۷۳	پاسخ های آسیای جنوب شرقی به جهانی شدن
۲۷۹	اتحاد منطقه ای در قالب آسه آن
۲۹۱	تحولات کلان و نوزایی در آسیا
۲۹۸	منابع
۳۰۱	نمایه

مقدمه

آسیای جنوب شرقی تا پیش از جنگ جهانی دوم برای غرب منطقه‌ای واقع در آن سوی هندوستان، با نام قدیمی «ادامه هند»^۱ و بخشی از آسیای دارای باران‌های موسمی و سیل آسیا^۲ تلقی می‌شد ولی پس از آن اهمیت زیادی از نظر روابط بین‌الملل یافت. یکی از ویژگی‌های چشمگیر این منطقه، وجود تنوع و تکرر عظیم در فرهنگ، ادیان، قومیت‌ها، زبان‌ها و اقلیت‌ها و جمعیت‌ها و مهاجرت‌هاست و حتی تجربه تاریخی و آداب و رسوم و تأثیر استعمار (با توجه به تفاوت‌های دول استعماری اروپا و آمریکا و نیز ژاپن) در این منطقه تفاوت‌ها و تمایزاتی را نشان می‌دهد. با این حال، کل منطقه در محدوده جغرافیایی مشخص و متمایزی، با سوابق و مسائل مشترک فراوان، است و نوعی «وحدت در تنوع» در آن نیز در داخل هر یک از کشورهای منطقه وجود دارد.

آسیای جنوب شرقی با انواع هم‌پایه‌ها از جانب نیروهای طبیعی و ماوراء الطبیعی و داخلی و خارجی مواجه بوده و ناامنی بی‌ثباتی، ناسی و مسئله ملت‌سازی و اقتدارگرایی و تقابل سنت و مدرنیته و مسئله استقلال و وابستگی پیوسته و موارده جلوه‌گر بوده‌اند. به طور مثال، پدیده‌هایی چون سیل و باران‌های موسمی و تغییرات آب و هوایی و وجود کوهستان‌های عظیم و جنگلی و نیز دشت‌های وسیع و خشک، و نیز هجوم خدایان ربوبی، خرافی و ایدئولوژی‌های ویرانگر مذهبی یا سکولار و هجوم خارجی و پدیده استعمار و جنگ و خشونت‌های قومی - مذهبی و خطر تجزیه‌طلبی یا اختلافات ارضی و مرزی و وجود دستگاه سرکوب و استبداد رأی و دخالت نظامیان و/یا سلطه و نفوذ صاحبان منافع خاص داخلی و خارجی، از مسائل مشترک جوامع آسیای جنوب شرقی است.

وجود تفاوت‌ها و تنوعات و رقابت‌ها و خشونت‌ها و تهدیدات گوناگون داخلی و خارجی در این منطقه سبب شده برخی از نویسندگان آن را بالکان شرق بخوانند، منطقه‌ای که معرض گذار و بی‌ثباتی و دارای گسل‌های فرهنگی و سیاسی، که همان‌طور که بالکان پل بین منطقه آناتولی^۳ و قلب اروپاست، این منطقه هم مسیری راهبردی بین آسیا و استرالیا است، بین استانبول و سنگاپور، و هر دو در تجارت بین‌الملل مهم و هر دو در مرحله خاصی از تاریخشان سبیل جاه‌طلبی‌ها و کلید گذرگاه‌های بین‌المللی، تنگه‌های مرمره و مالاکا، و هر دو منطقه دارای تنش‌ها و تکان‌های سیاسی پس از عقب‌نشینی خدایان بیگانه و ظهور دولت‌های ملی جدید جایگزین، هستند.^۴ اما ترکیبی از سه عامل، دولت‌های این منطقه را کنار هم نگهداشته است: (۱) یک نوع جبر و الزام سیاسی - جغرافیایی،

1 - Further India

3 - Asia Minor

4 - Denis Dwyer(ed.), South East Asian Development: Geographical Perspectives, New York: Longman Scientific & Technical, 1990, p.3.

همراه با الگوهای اداره، حمل و نقل و ارتباطات - و مرزهای سیاسی - تحویل گرفته از رژیم‌های استعماری پیشین؛ (۲) وجود حسی از تاریخ متأخر، به ویژه ملازم با مبارزات گوناگون برای استقلال ملی؛ (۳) تمایل و خواست نخبگان آموزش دیده قلیلی برای کنترل بر دولت‌های مربوطه‌شان و نشان دادن قابلیت‌های حکومت ملی.^۱

ده کشور این منطقه شامل میانمار (برمه)، تایلند، ویتنام، لاوس، کامبوج، مالزی، سنگاپور، اندونزی، برونئی و فیلیپین می‌شود که مرزهای بین آنها، به استثنای ویتنام، ساختگی و محصول استعمار اروپائیان بوده و وحدت مردم منطقه را مخدوش کرده است، ضمن اینکه هر یک از آنها نماینده سببی متمایز و جداگانه است. کشورهای سرزمین اصلی آسیای جنوب شرقی که با هند و چین هم مرزنا، عبارتند از برمه، تایلند، لاوس، کامبوج و ویتنام، ولی برونئی، مالزی، سنگاپور و اندونزی را بری بسط یافته به سمت جنوب هستند و فیلیپین هم خارج از منطقه و در حاشیه و دور از بقیه قرار دارد.

اهمیت مطالعه بررسی آسیای جنوب شرقی، در ادامه آسیای شرقی و شمال شرقی (ژاپن، کره جنوبی و شمالی، تایوان، هنگ کنگ، و چین)، به ویژه از نظر تجارب توسعه‌ای است و اگر چه در سطح کشورهای دسته دوم است. در بین خود کشورهای منطقه، تفاوت‌ها از این نظر هم زیاد است، ولی تأثیر موفقیت‌های توسعه‌ای بسیار گانی چون ژاپن و بعد کره و تایوان، به ویژه چشمگیر است. برخلاف خاورمیانه و آفریقا که دلایل و علل‌های به ترتیب رانتی و ضعیف یا شکست خورده و تجارب توسعه‌ای ناموفقی هستند، آسیای شرقی و بعد جنوب شرقی شاهد ظهور دولت‌های قوی و متعهد به توسعه و موفقی بوده‌اند و به خوبی توانسته‌اند بین سنت و مدرنیته پل زده و ضمن تفکیک مسئله استعمار و سلطه خارجی از سرمایه‌داری و فرآیند نوسازی و صنعتی شدن، از منابع و امکانات محیط بین‌الملل و دنیای سرمایه‌داری و صنعتی و غربی، به ریزه در غنای جنگ سرد، به خوبی استفاده کرده و در پیوند، نه تقابل، با غرب، به مرزهای توسعه یافتگی رسیده‌اند و به این طریق فرضیه‌های مکتب وابستگی را به شدت زیر سؤال ببرند.